

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1402/2015
05.10.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, све из Крагујевца, које заступа Драгољуб Јоксимовић, адвокат у ..., против тужених „ДД“ ..., ЕД „Електрошумадија“ из ... кога заступа пуномоћник ЂЂ и туженог Града Крагујевца, кога заступа Градски јавни правобранилац из Крагујевца, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу број Гж 177/14 од 12.03.2014. године, исправљеној решењем истог суда од 23.05.2014. године, у седници одржаној 05.10.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу број Гж 177/14 од 12.03.2014. године, исправљена решењем истог суда од 23.05.2014. године, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, све из ..., којим су тражиле да се обавезу тужени да им солидарно исплате на име одузете катастарске парцеле број .../... у површини од 0.45.52 ха КО ..., уписане у зкњ. уложак ..., а које се сада воде као део катастарске парцеле број, кп бр. ... и кп број ..., све у КО, насеље ... и то: тужиљи АА износ од 870.915,00 динара, тужиљи ББ износ од 870.915,00 динара, тужиљи ВВ износ од 435.407,00 динара и тужиљи ГГ износ од 435.407,00 динара, на све износе законску затезну камату од 01.06.2011. године, па до исплате, а све у року од 15 дана.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиље да туженом Граду Крагујевац солидарно исплате трошкове поступка у укупном износу од 320.750,00 динара у року од 15 дана.

Образложење

Основни суд у Крагујевцу је пресудом број П 3390/10 од 01.06.2011. године усвојио тужбени захтев тужиоца ЕЕ из ..., па је обавезао тужене да тужиоцу на име стицања без основа за одузету парцелу кп бр. .../... у површини од 0.45.51 ха КО ..., уписане у зкуњ уложак ..., а која се сада води као део катастарске парцеле број ..., кп број ... и кп број ..., све КО ... – насеље ..., исплати износ од 2.612.747,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.02.2006. године, па до исплате и да тужиљама солидарно надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 675.886,00 динара, у року од 15 дана.

Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом број Гж 2782/11 од 14.11.2011. године усвојио жалбе тужених па је назначену пресуду Основног суда у Крагујевцу преиначио

тако што је одбио тужбени захтев тужилаца и њих обавезао да друготуженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 250.682,00 динара, у року од 15 дана.

Одлуком Уставног суда Републике Србије број Уж 6873/2011 од 10.10.2013. године је усвојена уставна жалба ЕЕ и утврђено је да је пресудом Апелационог суда у Крагујевцу број Гж 2782/11 од 14.11.2011. године повређено право подносиоца уставе жалбе на правично суђење зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије, док се у преосталом делу уставна жалба одбацује. Поништена је пресуда Апелационог суда у Крагујевцу број Гж 2782/11 од 14.11.2011. године и одређено је да Апелациони суд у Крагујевцу донесе нову одлуку о жалбама тужених изјављеним против пресуде Основног суда у Крагујевцу број П 30390/10 од 01.01.2011. године.

Поступајући по одлуци Уставног суда, Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом број Гж 177/14 од 12.03.2014. године укинуо пресуду Основног суда у Крагујевцу број П 30390/10 од 01.07.2011. године и обавезао тужене да солидарно исплате тужиљама АА, ББ, ВВ и ГГ, све из ..., на име одузете катастарске парцеле број .../... у површини од 0.45.52 ха КО ..., уписане у зкњ уложак ..., а које се сада воде као део катастарске парцеле број ..., кп број ... и кп ..., све КО ..., насеље ... и то тужиљи АА и ББ, износе од по 870.915,00 динара, а тужиљи ВВ и ГГ износе од по 435.407,00 динара, све износе са законском затезном каматом почев од 01.06.2011. године па до исплате, у року од 15 дана. Преко досуђених па до тражене законске затезне камате за период од 13.02.2006. до 01.06.2011. године, тужбени захтев је одбијен. Обавезани су тужени да солидарно тужиљама на име трошкова парничног поступка исплате износ од 1.001.724,00 динара, у року од 15 дана.

Решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж 177/14 од 23.05.2014. године исправљена је пресуда од 12.03.2014. године у погледу презимена тужиље ГГ.

Против првостепене пресуде Апелационог суда у Крагујевцу оба тужена су изјавили ревизију на основу члана 404. Закона о парничном поступку због погрешне примене материјалног права, ради новог тумачења правног питања, као и ради разматрања правног питања од општег интереса и правног питања у интересу равноправности грађана.

Тужиље су дале одговор на ревизију.

Апелациони суд у Крагујевцу је решењем Р1 341/14 од 21.05.2014. године дозволио да се о ревизији тужених одлучи по члану 404. ЗПП. Како су тужиоци поставили захтев за исплату накнаде за експроприсану непокртност, а имајући у виду различиту праксу судова у погледу одлучивања у овој врсти захтева у виду одговора на питање да ли је реч о фактичкој експропријацији или је у питању накнада штете, (постављања стубова и далеководна на парцели тужилаца), те да ли је пасивно легитимисан и Град Крагујевац, оценио је да је потребно да се размотре ова правна питања од општег интереса.

Чланом 404. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11 и 55/14), је прописано да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна

питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребо ново тумачење права (посебна ревизија).

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови прописани чланом 404. став 1. ЗПП за одлучивање о ревизији тужених као изузетној, као што је то и Апелациони суд у Крагујевцу, правилно оценио.

Испитујући побијану одлуку на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да су ревизије тужених основане.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревиденти не указују на какву другу повреду парничног поступка.

Према утврђеним чињеницама тужиље су наследнице ЕЕ који је умро 22.03.2012. године, а који је био уписан као корисник на катастарској парцели број .../... уписаној у зкњ. уложак број ... К.О. ..., ... Катастарска парцела број .../... у површини од 0.45.93 ха је настала спајањем парцела број кп ... у површини од 0.44.56 ха, кп број .../... у површини од 0.20.87 ха и кп број .../... у површини од 0.09.20 ха. У поступку обнове државног премера (1993. година) према изводу из катастра непокретности за КО ..., део раније катастарске парцеле број .../... у површини од 0.45.093 ха КО ... као и делове раније катастарске парцеле број .../... одговарају новоформираним катастарским парцелама број ..., ..., ... и ... КО Тужиље, а пре њих и њихови правни претходници су били носиоци права коришћења на катастарској парцели број .../... у површини од 0.45.51 ха на којој је првотужени поставио далековод. Решењем Општинског секретаријата за управно правне послове Крагујевац од 18.07.1977. године је одобрена употреба далековода од 110 киловата ... – Градња далековода је била одобрена решењем Општинског секретаријата за управно правне послове од 03.07.1975. године. Након подизања далековода, ЕЕ, правни претходник тужиља, је као поклонодавац са првотуженим као поклонопримцем закључио уговор о поклону који је оверен код Општинског суда у Крагујевцу 17.05.1989. године, по коме је ЕЕ поклонио део катастарске парцеле број .../... КО ... у површини од 0.00,42 ха првотуженом ради изградње трафостанице као објекта за шире друштвене потребе. Уговор о поклону је извршен и поклонопримац је о свом трошку извршио катастарско издвајање поклоњеног дела и на њему направио трафо станицу. Између првотуженог и ЖЖ (мајка ЕЕ) коју је заступао ЕЕ, је 25.11.1975. године закључен уговор о установљењу трајне службености којим власник дозвољава предузећу улазак у посед и извођење радова на далеководу 110 кв ... – ... постављањем стуба број 29, којим предузеће заузима 160 м2 на катастарској парцели број ... КО ... по култури кукуруза у моменту закључења уговора. Предузеће се обавезало да ће власнику исплатити новчану накнаду по 1 м2 заузете површини од 10,00 динара, што за 160 м2 износи 1.600,00 тадашњих динара.

Вештачењем путем вештака геометра је утврђено да се на катастарској парцели .../... КО ... налази стуб металне конструкције високог напона од 110 киловата, чији каблове пролазе средином парцеле, да је стуб површине 9 x 15 метара постављен ближе улици Утврђено је да на некадашњој парцели број .../... КО ... не може да се гради стамбени или пословни објекат на целој парцели које сада имају нумерацију катастарске парцеле број ..., ..., ... и ... КО ..., насеље Утврђена је и тржишна вредност

катастарске парцеле на дан 06.02.2008. године у износу од 2.612.274,00 динара, имајући у виду понуду и тражњу.

На основу овако утврђеног чињеничног стања апелациони суд је оценио да је тужбени захтев тужилаца делимично основан. Ценио је да је спорни далековод постављен ради општег јавног интереса, да постављањем далековода и челичног стуба на парцели (која је у моменту фактичке експропријације по култура била њива), тужиле нису у могућности да легално граде стамбене и пословне објекте и да им стога припада накнада тржишне вредности непокретности (као да су у целини одузете), чија је висина утврђена вештачењем. Применом члана 42. став 1. Закона о експропријацији тужилама је досуђена тржишна вредност спорне непокретности чија је висина утврђена у моменту пресуђења на основу члана 189. став 2. Закона о облигационим односима. Апелациони суд је ценио уговор о установљењу трајне службености, па је закључио да се тај уговор не односи на парцелу .../... КО ..., већ да се ради о установљењу службености на парцели број ... КО

Врховни касациони суд не прихвата овај закључак и правно становиште апелационог суда.

Наиме, идентификација непокретности на коју је уговором успостављена стална службеност је била једно од питања од суштинског значаја за исход поступка из кога потиче оспорена пресуда и по ставу Уставног суда исказаног у одлуци број Уж 6873/2011 од 10.10.2013. године. Уговор о установљењу трајне службености који је закључен између правног претходника тужилаца и првотуженог се односи на парцелу ... КО ..., која је тада и постојала, јер је уговор закључен 25.11.1975. године. Међутим, у поступку је утврђено да је та парцела (кп ...) имала површину од 0.44.76 ха и да су њој припојене знатно мање парцеле и то кп број .../... у површини од 0.20.87 ха и кп број .../... у површини од 0.09.20 ха и тада је формирана нова кп број .../... у површини од 0.45.93 ха. Упоређењем површина парцела произилази да је површина некадашње катастарске парцеле број ... у претежном делу садржана у новоформираној парцели број кп .../... Према томе, не стоји закључак апелационог суда да се уговор о установљењу трајне службености односи на неку другу парцелу (кп ...), а не на парцелу број .../... (која је конзумирала и кп ...), а која је сада у новоформираним катастарским парцелама означена под бројевима ..., ..., ... и ... КО ..., насеље

Закон о основним својинскоправним односима ("Службени лист СФРЈ" бр.6/80, „Службени лист СРЈ“ бр.29/96) је ступио на снагу 01.09.1980. године, а измене закона 04.07.1996. године. Чланом 51. је прописано да се стварна службеност заснива правним послом, одлуком државног органа и одржајем

Надлежан орган може експропријацијом да установи службеност на непокретности и то на згради, на земљишту и на земљишту и згради, нпр. ради изградње гасовода, водовода, комуналних објеката, ради изградње постројења за пренос и развођење електричне енергије, за постављање репетитора и за пријем и одашиљање телевизијског сигнала и тд. У тим случајевима надлежни орган не приступа потпуној експропријацији, јер у датој ситуацији то није нужно, с обзиром да се сврха експропријације може реализовати уклапањем цеви у земљу или постављањем објеката за пренос електричне енергије ваздушном линијом.

У конкретној ситуацији је стварна службеност заснована Уговором о установљењу трајне службности закљученим између правног претходника тужилаца и првотуженог још 1975. године и непрекидно траје све до данас. Тим уговором је било уговорено плаћање накнаде по том основу. Накнада је била могућа и на основу члана 53. сав 3. наведеног Закона, којим је прописано да на захтев власник послужног добра, надлежни државни орган утврђује и одговарајућу накнаду коју је власник повласног добра дужан да плати власнику послужног добра. Правни претходник тужилаца се овим правом није користио за свог живота (преминуо 2012. године). Наиме, правни претходник тужилаца је имао могућност да у посебној парници након што је установљена службеност тражи накнаду од власника повласног добра, јер о томе суд одлучује само на захтев странке. Законодавац није прописао рок у коме се може тражити накнада због коришћења послужног добра. Међутим, по протеклу општег рока застарлости који износи 10 година по члану 371. Закона о облигационим односима, по оцени Врховног касационог суда потраживање накнаде због коришћења послужног добра је застарело. Зато је основан приговор застарелости потраживања истакнут од стране првотуженог (поднесак од 11.03.2009.године и изјава на записнику са рочишта главне расправе одржаног 22.04.2008.године), чија је последица да тужбени захтев није основан у односу на овог туженог.

Тужбени захтев у односу на друготуженог Град Крагујевац није основан јер овај тужени није пасивно легитимисан. Наиме, Град Крагујевац није учествовао у закључењу Уговора о установљењу трајне службности (закључен између правног претходника тужилаца и првотуженог). Утврђено је да је установљена трајна службеност на парцели тужилаца и да се стога не ради о фактичкој експропријацији

Из наведених разлога Врховни касациони суд је оценио да су ревизије тужених основане, па је одлучено као у првом ставу изреке на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Врховни касациони суд је на основу члана 165. став 2. ЗПП одлучио о свим трошковима поступка јер је преиначио другостепену пресуду. Обавезао је тужилце да туженом Граду Крагујевац исплати трошкове првостепеног поступка у укупном износу од 320.750,00 динара и то: на име заступања на шест одржаних рочишта по 21.000,00 динара и на име заступања на седам не одржаних рочишта по 10.500,00 динара, и за састав једног образложеног поднеска – одговор на тужбу – износ од 20.000,00 динара (трошковник од 18.08.2009. године), те за приступ на три рочишта по 20.000,00 динара и два рочишта која нису одржана по 10.625,00 динара (трошковник од 01.06.2011. године). Овом туженом не припадају трошкови за састав жалбе од 30.06.2011. године ни за састав посебне ревизије, јер није поставио захтев за исплату тих трошкова (члан 163. став 2. ЗПП). Трошкови су одмерени у складу са чланом 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку, те у складу са Адвокатском тарифом.

Туженом „ДЦ“ ... – ЕД „Електрошумадија“ из ... се трошкови поступка не досуђују, јер је на рочишту 01.06.2011. године, изјавио да трошкове не тражи. У жалби од 06.07.2011. године је поставио захтев за трошкове, као и у ревизији, међутим тај захтев није определио ни по врсти ни по износу (члан 163. став 2. ЗПП).

**Председник већа - судија
Предраг Трифуновић,с.р.**

- 6 -

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић